

[Jensen-Aale.]

tvivler ikke om, at de mener det. Men i saa Henseende er Statshusmændene stillede lige som andre Mennesker. De maa svare Skat efter de Værdier og de Vilkaar, de har; det maa alle gøre, og jeg vil ikke være med til at arbejde hen til, at Statshusmændene i saa Henseende skal være anderledes stillede end andre Samfundsborgere. Jeg tror, at det vilde være forkert.

Naar den ærede Forslagsstiller sammenlignede Landarbejdernes Forhold med Statshusmændenes, maa jeg ogsaa have Lov til at snakke med. Jeg har ernæret mig som Landarbejder i mange Aar, før jeg blev Statshusmand, og jeg har set, hvordan andre Landarbejdere havde det paa det daværende Tidspunkt. Forholdene har ændret sig i mange Henseender siden dengang, men selv om man taler om Landarbejdernes Forhold sammenlignet med Statshusmændenes før i Tiden, vil jeg hævde over for den ærede Forslagsstiller — det kan være, at han selv har prøvet det, og det kan være, at han ikke har det —, at jeg finder, at det er en langt friere Stilling at være Statshusmand end at være Landarbejder. Som Landarbejder skal man møde paa Klokkelsæt. Man skulde paa den Tid, da Husmandsloven kom, møde, før Sol stod op, endog om Sommeren, og man kom først hjem, efter at Solen var gaaet ned, hvilket endda gik nogenlunde; men Landarbejdernes Koner maatte ogsaa møde, om ikke af anden Grund saa for at malke. Tilbage derhjemme blev saa Børnene, som altsaa var overladt til sig selv, hvis der ikke var en gammel Bedstemoder eller en anden Slægtning, som kunde tage sig af dem. At en god Moder med blødende Hjerte gik til sit Arbejde, naar hun skulde saa tidligt hjemmefra, turde være selvsagt. Langt, langt bedre er det, at Børnene kan fødes og vokse op i et Husmandshjem, hvor de kan komme til at deltage i Arbejdet, fra de er ganske smaa og paa en saadan Maade, at Arbejdet bliver en Velsignelse for dem; det kan man jo ikke vente det bliver for de andre Børn. Børn vil gerne arbejde — det vil voksne Mennesker heldigvis ogsaa —, de vil gerne deltage i det Arbejde, som Forældrene har med at gøre, og der bliver en helt anderledes Udvikling for dem, end der bliver i et Landarbejderhjem, hvor Forældrene er borte og Børnene er overladt til sig selv eller højest til en Bedstemoders Tilsyn. Der er mellem de to Stags Hjem en saa stor Forskel til Statshusmandens Fordel, at man kun kan glæde sig over det. Naar Børnene skal ud at tjene, hvad saavel

Statshusmandens som Landarbejderens Børn skal, er det ogsaa saaledes, at selv om Børnene er lige gode i sig selv og Forældrene ogsaa lige gode, saa vil den ærede Forslagsstiller, naar han skal fæste sig en Tjenestedreng, tage den, som er vant til Arbejdet hjemmefra. Saadan vil alle bære sig ad, det er der ikke noget at sige til.

Udstykningssagen har derfor en flersidig Opgave. Den har den Opgave, som den højtærede Landbrugsminister har nævnt, at holde de unge ude paa Landet, og den har den Opgave at skabe virkelige Hjem, hvor Forældre og Børn kan arbejde sammen i Fællesskab, hvilket er et saa stort Gode, at det næsten ikke kan betales for dyrt.

Den ærede Forslagsstiller sagde noget om, at Statshusmændene havde længere Arbejdstid. Ja, det er da meget naturligt; de har den Arbejdstid, der er Brug for paa ethvert givet Tidspunkt, men de kan jo ogsaa tage sig Frihed, naar de synes, det kan gaa an, tænde sig en Pipe og gaa over til Naboen og snakke med ham, eller de kan hvile sig en Times Tid. Det kan en Landarbejder ikke gøre i Arbejdstiden. Ogsaa derfor er Statshusmandens Forhold langt friere end Landarbejderens.

Af de Grunde, jeg her har nævnt, synes jeg, at Udstykningen er berettiget. Men den Husmandslovgivning, vi havde fra 1899 til 1918, blev jo umuliggjort af de enormt høje Jordpriser, der kom. Jeg har staaet i Udstykningsarbejdet i de sidste 30 Aar og har været Vidne til, hvad Prisstigningen har medført. Det var navnlig Prisstigningen, som gav Stødet til, at vi fik den konjunkturbestemte Rente. Det var ganske umuligt paa almindelige Vilkaar efter den gamle Husmandslov at lave rentable Statshusmandsbrug, og saa fik vi Loven af 4. Oktober 1919, som den ærede Forslagsstiller har omtalt, medens han derimod ikke har skænket en Tanke — ja, det kan jeg ikke sige, men han har i hvert Fald, saa vidt jeg har hørt, ikke ofret et Ord paa de ikke saa ganske faa Husmandsbrug fra før 1918, der er kommet ind under den konjunkturbestemte Rente.

Om Grundlaget for den konjunkturbestemte Rente er rigtigt, kan altid diskuteres, men det kan ikke gaa at lave det om, saa snart en er misfornøjet, for det er rigtigt, som den højtærede Landbrugsminister sagde, at det vilde være en let Sag, selv for en mindre begavet Mand end den ærede Forslagsstiller, at gaa ud og samle Underskrifter paa, at man skulde have Lov til at betale noget mindre i Rente;